

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7-8

ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ІМЕННИКА

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Категорія відмінка. Внутрішня ієрархія відмінкової системи. Первинні і вторинні функції відмінків. Способи вираження відмінкових значень.
2. Категорія роду. Семантико-граматичний і формально-граматичний змісти в категорії роду.
3. Категорія числа як непослідовно корелятивна (словозмінно-класифікаційна) категорія іменника.
4. Категорія істот / неістот як класифікаційна категорія іменника.

ТЕРМІНИ

граматична категорія, реляційні категорії, референційні (номінативні) категорії, грамема, послідовно корелятивна категорія, непослідовно корелятивна категорія, некорелятивна категорія, словозмінна категорія, класифікаційна категорія, словозмінно-класифікаційна категорія, морфолого-синтаксична категорія, центральні відмінки, напівцентральні відмінки, напівпериферійні відмінки, периферійні відмінки, первинні функції відмінка, вторинні функції відмінка, категорія роду, грамема чоловічого роду, грамема жіночого роду, грамема середнього роду, категорія числа, грамема однини, грамема множини, категорія істот/неістот

МАГІСТРАНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ

- суть поняття “граматична категорія”;
- ознаки словозмінних і класифікаційних категорій;
- ознаки послідовно корелятивних, непослідовно корелятивних і некорелятивних категорій;
- центральні, напівцентральні, напівпериферійні, периферійні відмінки;
- первинні і вторинні функції відмінків;
- семантико-граматичний і формально-граматичний змісти в категорії роду;
- словозмінні і класифікаційні елементи в категорії числа;
- морфологічні ознаки грамеми істот та грамеми неістот.

МАГІСТРАНТ МАЄ ВМІТИ

- розрізняти словозмінні і класифікаційні категорії;
- розрізняти послідовно корелятивні, непослідовно корелятивні і некорелятивні категорії;
- визначати центральні, напівцентральні, напівпериферійні, периферійні відмінки;
- розрізняти первинні і вторинні функції відмінків;
- визначати семантико-граматичний і формально-граматичний змісти в категорії роду;

- розрізняти словозмінні і класифікаційні елементи в категорії числа;
- розрізняти морфологічні ознаки грамми істот та грамми неістот.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : [підручник]. Київ : Либідь, 1993. С. 10–329.
2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови / За ред. І. Вихованця. Київ: Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. С. 44-50, 121-129, 146-157, 217-220, 298-302.
3. Українська мова. Енциклопедія / Редкол. : Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2000. С. 144-146, 201, 723.

Додаткова

1. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ: Наук. думка, 1988. С. 14-23.